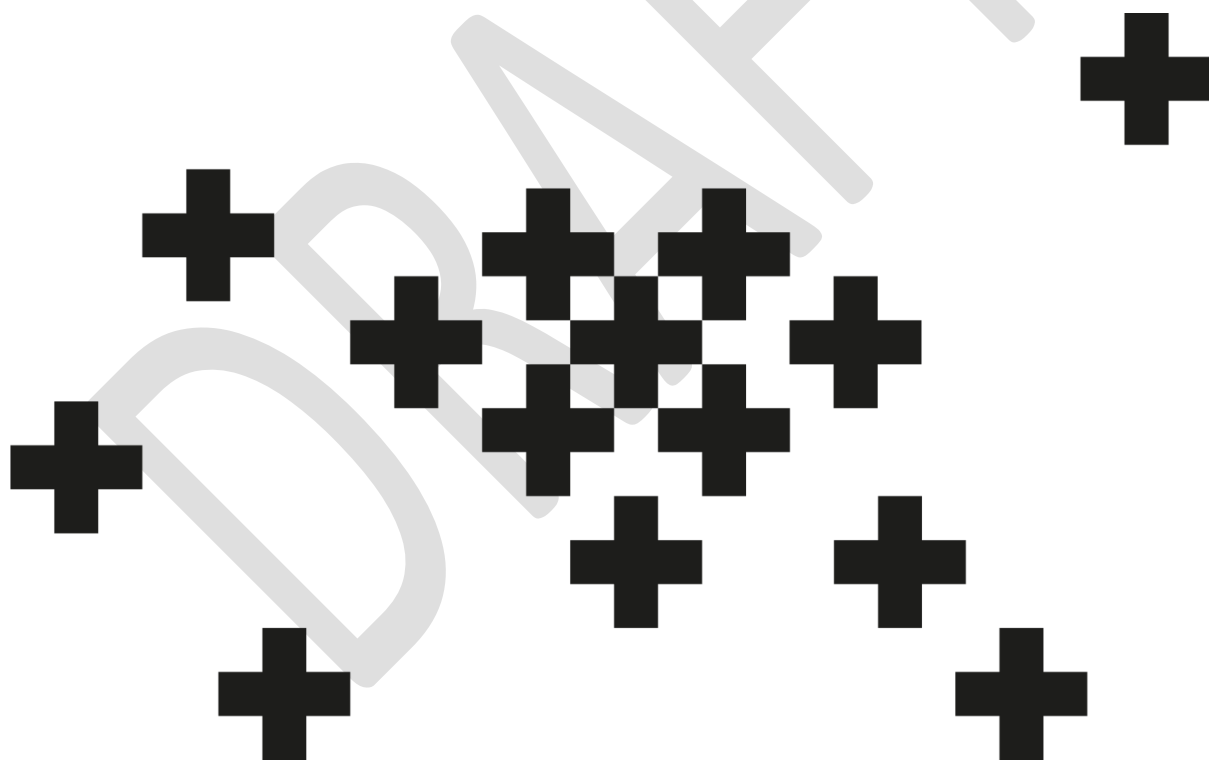

Plana Gàidhlig

2023-2028

Clàr-innse

FACAL-TOISICH	3
SEALLADH FARSAING	3
RO-RÀDH	4
AR DLEASTANASAN	5
AR PRÌOMHACHASAN	6
AR LÈIRSINN	7
1. PRÌOMHACHASAN RO-INNLEACHDAIL	
Coimhearsnachd	8
Foghlam	10
Gnothachas & An Eaconamaidh	12
Na Meadhanan, Na h-Ealain, Cultar & Dualchas	14
2. AMASAN SEIRBHEISEAN CORPORRA	15
3. CEANGLAICHEAN RIS AN FHRÈAM-OBACH COILEANADH NÀISEANTA	26
4. CEANGLAICHEAN RI FRÈAMAN-OBACH ROINNEIL AGUS IONADAIL	26
5. FOILLSEACHADH	28
6. A' MAOINEACHADH A' PHLANA	28
7. A' SGRÙDADH A' PHLANA	28
8. AM PLANA GÀIDHLIG SA BHUIDHINN	
Uallach iomlan airson a' Phlana	29
Uallach bho latha gu latha airson a' Phlana	30
Buidheann Buileachaidh agus Sgrùdaidh a' Phlana Ghàidhlig	30
A' conaltradh ri luchd-obrach	31
Buidhnean air Astar agus Treas Pàrtaidhean	31
9. PÀIPEAR-TAIC – CO-CHOMHAIRLEACHADH	31

Plana Gàidhlig OGE a Tuath, an Iar is Innse Gall 2023-28

FACAL-TOISICH

Mar Phrionnsapal agus Ceannard UHI a Tuath, an Iar Is Innse Gall, tha e na thoileachas dhomh an dreach seo den chiad Phlana Ghàidhlig againn fhoillseachadh agus a thaisbeanadh airson co-chomhairleachadh air an taobh a-staigh.

Tha an dùmhachd as àirde de luchd-labhairt na Gàidhlig ann an Alba san roinn againn agus, mar aon de na solaraichean foghlaim treas ìre as motha san roinn agus mar chom-pàirtiche ann an Oilthigh na Gàidhealtachd agus nan Eilean, tha sinn ag aithneachadh a' phàirt chudromach as urrainn dhuinn a chluich ann a bhith a' brosnachadh cudromachd na Gàidhlig chan ann a-mhàin. mar phàirt de dhualchas cànanach is cultarach ar coimhearsnachdan ach cuideachd mar dhràibhear fàs eaconamach agus gnìomhachd.

Mar a chaidh innse nar cùis gnothaich co-aonaidh, tha a' Ghàidhlig na prìomh raon sònraichte airson UHI a Tuath, an Iar is Innse Gall a tha sinn airson fàs. Mar sin bidh am Plana Gàidhlig a' feuchainn ri ar tairgse curraicealaim a leudachadh le bhith a' daingneachadh raointean gnìomh ùra agus le bhith a' toirt taic do dh'fhàs ar curraicealam Gàidhlig anns na h-Eileanan an Iar agus air feadh sgìrean ar colaiste, agus mar sin a' cur gu mòr ri Plana Gàidhlig UHI agus an ro-innleachd Gàidhlig airson na Gàidhealtachd 's nan Eilean.

Rè beatha ar Plana Gàidhlig, nì sinn ar dìcheall iomhaigh agus inbhe na Gàidhlig àrdachadh nar colaiste. Obraichidh sinn gus ar dleasan a choileanadh do ar coimhearsnachd de luchd-ionnsachaidh agus co-obraichean, agus do na coimhearsnachdan san fharsaingeachd a tha sinn a' frithealadh. Feuchaidh sinn ri cur gu mòr ri coileanadh nan rùintean agus nan amasan a tha air am mìneachadh ann am Plana Cànan Nàiseanta Gàidhlig 2022-27 agus ann an Achd na Gàidhlig (Alba) 2005.

SEALLADH FARSAING

'S e buidheann ùr a th' ann an UHI a Tuath, an Iar is Innse Gall (UHI, TIIG), a chaidh a stèidheachadh gu foirmeil air 1 Lùnastal 2023 às dèidh aonadh de 3 colaistean a bha ann ron seo, is iad sin UHI Innse Gall, UHI Taobh an Iar na Gàidhealtachd agus UHI Ceann a Tuath na Gàidhealtachd. Is e seo a' chiad Phlana Gàidhlig aig UHI a Tuath, an Iar is Innse Gall a chaidh ullachadh taobh a-staigh frèam Achd na Gàidhlig (Alba) 2005. Bidh an dreachd Phlana Gàidhlig a' ruith thairis air còig bliadhna bho 2023 gu 2028. Feuchaidh e ri togail air an adhartas a chaidh a dhèanamh taobh a-staigh phlanaichean a chaidh a chur air adhart roimhe le UHI Innse Gall agus UHI Taobh an Iar na Gàidhealtachd agus feuchaidh e ri cleachdadh agus togail na Gàidhlig a bhrosnachadh air feadh na roinne air fad a bhios e a' frithealadh. Tha an dreach Phlana seo a' leantainn cruth an dreach Plana Cànan Nàiseanta Gàidhlig 2023–28, anns a bheil na ceithir cuspairean a leanas:

1. Coimhearsnachdan agus Dachaigh
2. Na Meadhanan, Na h-Ealain, Cultar agus Dualchas
3. Gnìomhachas agus an Eaconamaidh
4. Foghlam

Tha Bòrd na Gàidhlig agus UHI TIIG air obrachadh còmhla gus seata de phrìomhachasan ro-innleachdail ullachadh airson leasachadh a' Phlana gus barrachd fhàs a dhèanamh air cleachdadh na Gàidhlig agus ionnsachadh na Gàidhlig.

Tha na Prìomhachasan Ro-innleachdail a' cuimseachadh air mar a bheir UHI TIIG air adhart amasan dreach Phlana Cànain Nàiseanta na Gàidhlig. Tha iad sin stèidhichte air na h-amasan àrd-ìre a chaidh aontachadh le Bòrd na Gàidhlig agus UHI, agus na dleastanasan aca mar a tha iad air am mìneachadh san dreach Phlana Nàiseanta. Tha an dreach Phlana Gàidhlig seo a' mìneachadh mar a thèid gach Prìomhachas Ro-innleachdail a libhrigeadh, agus a' comharrachadh nan gnìomhan a tha a dhìth.

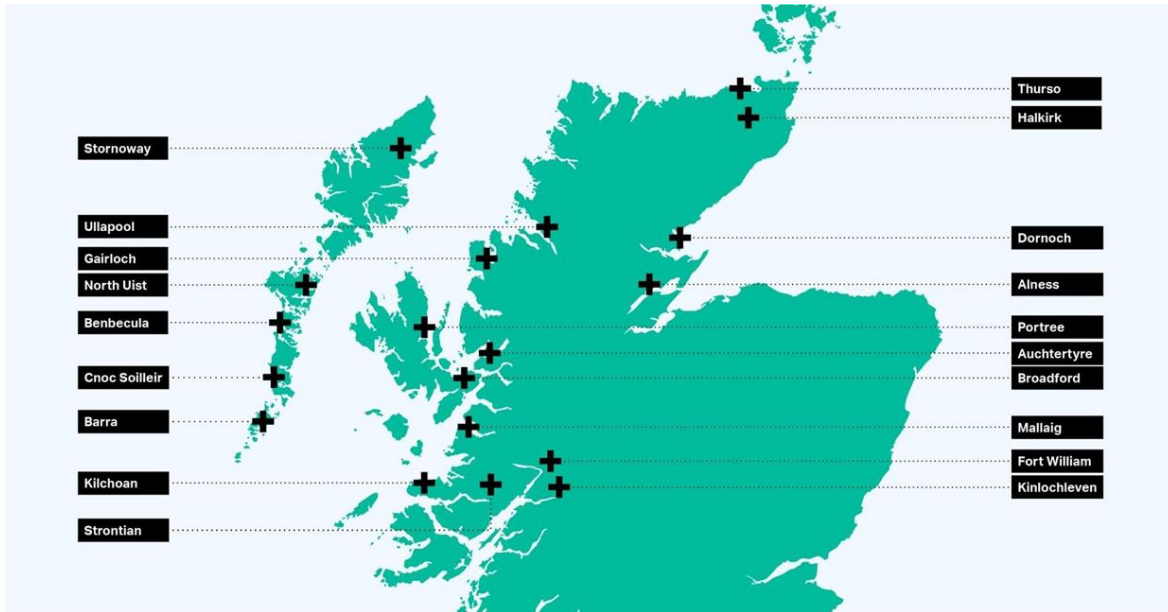
Tha earrann air Amasan Seirbheis Corporra anns an dreach Phlana Gàidhlig cuideachd. Thèid iad sin a chleachdadh leis an amas prìomh sheirbheisean Gàidhlig thar na colaiste a cho-òrdanachadh agus a dhèanamh àbhaisteach rè beatha a' Phlana.

RO-RÀDH

A rèir nam figearan as ùire bho Oifis nan Staitistig Nàiseanta, b' e an àireamh sa cheud de dhaoine aois 3 agus nas sine le beagan sgìlean Gàidhlig a b' àirde anns na h-Eileanan an Iar, le 61.2% den t-sluagh iomlan, agus ann an roinn na Gàidhealtachd le 7.4% b' e an dàrna fear leis a' cheudad a b' àirde. Mar sin tha a' cholaiste ag aithneachadh gu bheil a' Ghàidhlig bunaiteach don fheallsanachd aice, don roinn a tha i a' frithealadh agus gu bheil i na carragh aig cridhe dualchas beairteach, dearbh-aithne nàiseanta agus beatha chultarail na h-Alba.

Tha UHI TIIG mar cholaiste sgèile sgèireil air feadh iar-thuath na Gàidhealtachd agus Innse Gall, le 9,000 oileanach agus 600 neach-obrach. Bheir UHI TIIG seachad foghlam treas-ìre seasmhach, trèanadh sgìlean, rannsachadh agus ùr-ghnàthachadh do choimhearsnachdan Loch Abar, Loch Aillse, Cataibh, Gallaibh & Ros an Ear, An t-Eilean Sgitheanach, Na h-Eileanan a-staigh agus Innse Gall.

Tha làthaireachd fiosaigeach aig UHI TIIG taobh a-staigh 19 coimhearsnachdan sònraichte, gach fear a' frithealadh sgìre fharsaing ach le àireamh-sluaigh gann. Tha na coimhearsnachdan againn a' còmhachadh farsaingeachd de 12545 mìle²; (cha mhòr meud na Cuimrigh), agus 5357 mìle (70%) de chladach na h-Alba. Tha sluagh de 125,716 ann an sgìre coitcheann Loch Abar, An Eilean Sgitheanach, Innse Gall, Gallaibh, Cataibh, Taobh Sear Rois agus Taobh Siar Rois.

Figear 1: Làraich Ionadan Roinneil is Ionnsachaidh

Tha UHI TIIG an-dràsta a' libhrigeadh raon de fhoghlam adhartach is àrd-ìre Gàidhlig air-loidhne agus gu pearsanta, do dh'òileanaich taobh a-staigh na sgìre agus air feadh na h-Alba. Tha seo a' gabhail a-steach liubhairt phrògraman fo-cheuma tro mheadhan na Gàidhlig, a bhith mar a' phrìomh cholaiste airson BAH Gàidhlig na h-Alba, a' tabhann chlasaichean coimhearsnachd air-loidhne agus gu pearsanta air feadh nan eilean, cùrsaichean sònraichte air an leasachadh mar fhreagairt air feumalachdan luchd-fastaidh agus clasaichean còmhnaidh air an leasachadh ann an co-obrachadh le buidhnean coimhearsnachd. Mar thaic do sholar tràanaidh thidsearan FMG a tha a' sior fhàs air feadh na sgìre tha UHI cuideachd a' libhrigeadh PGDE (slighean Beurla is Gàidhlig) agus tha i na com-pàirtichean libhrigidh air a' phrògram BA Gàidhlig le Foghlam.

AR DLEASTANASAN

Tha rannsachadh o chionn ghoirid air sealltainn gu bheil feum air cànan, cultar agus dualchas na Gàidhlig ath-bheothachadh agus a leasachadh ann an coimhearsnachdan ionadail le Plana Cànan Nàiseanta na Gàidhlig a' comharrachadh prìomh thaobhan eadar-cheangailte de leasachadh na Gàidhlig, a' mìneachadh grunn phrìomh raointean gnìomh airson fàs a' chànan. Tha rannsachadh, a' gabhail a-steach rannsachadh làithreach air a stiùireadh le Institiud nan Saidheansan Cànan aig UHI, air sealltainn gu bheil barrachd cudrom air poileasaidh cànan coimhearsnachd riatanach airson ath-bheothachadh agus leasachadh na Gàidhlig. Mar sin bidh am Plana Gàidhlig seo a' mìneachadh mar a dh'obraicheas UHI ann an com-pàirteachas le sgoiltean, coimhearsnachdan, prìomh luchd-ùidh agus colaistean com-pàirteachais UHI gus an ath-bheothachadh seo a ghluasad air adhart taobh a-staigh na roinne againn.

Bidh Plana Gàidhlig UHI TIIG a' cur ri curraicealam treas ìre na colaiste a bharrachd air an rannsachadh agus an ro-innleachd iomlaid eòlais aice. A' freagairt Plana Nàiseanta Eileanan na h-Alba agus Plana Cànan Nàiseanta na Gàidhlig agus Plana Gàidhlig UHI leudaichidh sinn agus neartaichidh sinn ar n-obair le ar prìomh chom-pàirtichean Bòrd na Gàidhlig, Comhairle nan Eilean Siar, Ceòlas Uibhist, Comhairle na Gàidhealtachd, colaistean eile taobh a-staigh UHI agus raon de chom-pàirtichean

coimhearsnachd. Bidh seo a' daingneachadh ar prìomh àite ann a bhith a' leasachadh cànan na Gàidhlig agus curraicealam tro mheadhan na Gàidhlig air feadh na Gàidhealtachd agus nan Eilean Siar.

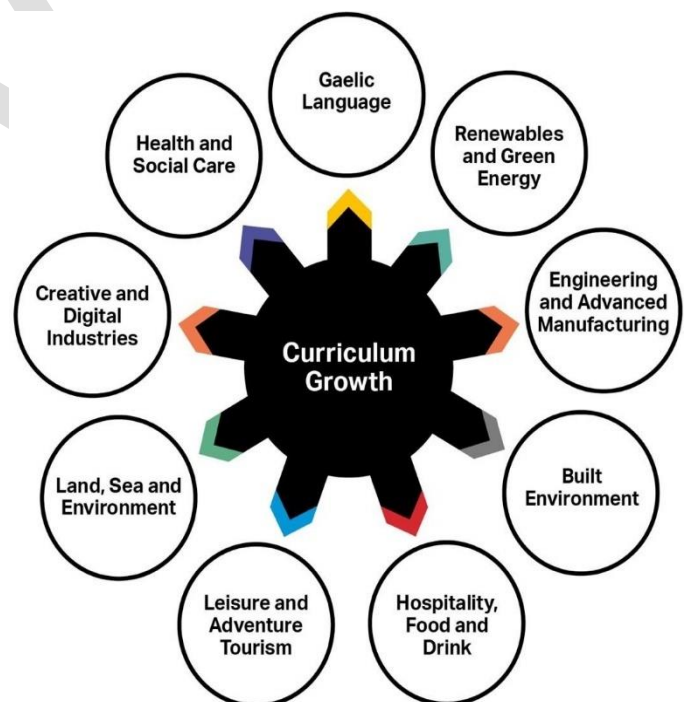
AR PRÌOMHACHASAN

Tha a' Ghàidhlig air a comharrachadh mar raon fàis a' churraicealaim taobh a-staigh UHI TIIG agus is iad na prìomh phrìomhachasan:

- a' cur air adhart na tha ri fhaotainn de dh'fhoghlam Gàidhlig thar roinnean Innse Gall, Loch Abar, An t-Eilean Sgitheanaich, Taobh Siar Rois, Taobh Sear Rois, Gallaibh agus Cataibh.
- taic a chur ri leasachadh sgilean cànan agus foghlam tro bhith ag obair le buidhnean dualchais agus coimhearsnachd gus a' Ghàidhlig a dhìon agus a leasachadh mar so-mhaoin coimhearsnachd.
- com-pàirteachasan a thogail, a' gabhail a-steach an fheadhainn le Bòrd na Gàidhlig, buidhnean coimhearsnachd agus Ceòlas air pròiseact Cnoc Soilleir gus cothroman a chruthachadh a leasaicheas gnìomhachd eadar-chuspaireil nas làidire eadar cànan, cultar agus dualchas na Gàidhlig agus solar chùrsaichean goirid barrantaichte anns na meadhanan Gàidhlig agus na gnìomhachasan cruthachail.
- dèanamh cinnteach gu bheil ceangal air a dhèanamh eadar Gàidhlig agus sgilean cosnaidh.
- àrdachadh ann an clàradh air teisteanasan foghlam thidsearan tro mheadhan na Gàidhlig gu sònraichte aig ìrean bun-sgoile ach cuideachd aig ìrean àrd-sgoile gus frithealadh air an iarrtas a th' ann an-dràsta agus san àm ri teachd taobh a-staigh sgoiltean na sgìre againn.

Bidh prìomhachasan Leasachadh Curraicealaim mar a leanas:

- ag àrdachadh sgilean luchd-teagaisg a tha ann mar-thà.
- meudachadh sùbailteachd cùrsaichean fo-cheuma ann am Foghlam Tòiseachaidh Luchd-teagaisg FMG.
- taic a chur ri leasachadh agus libhrigeadh:
- cùrsaichean cànan goirid air-loidhne agus pearsanta.
- cùrsaichean didseatach ùra sa Ghàidhlig.
- solar Gàidhlig leasaichte do phroifeiseantaich slàinte, tràth-bhliadhnaichean agus cùram-chloinne air feadh na roinne agus taobh a-staigh raointean phrògraman leithid Turasachd is Aoigheachd agus Gnìomhachasan Cruthachail

CEANGLAICHEAN GU PRÌOMHACHASAN RO-INNLEACHDACH MAR A DH'AONTAICHEADH LE BÒRD NA GÀIDHLIG

Meudaich na cothroman airson cleachdadh na Gàidhlig le bhith:

- ag obair le buidhnean poblach agus coimhearsnachdan faisg air làimh gus cothroman a mheudachadh airson cleachdadh na Gàidhlig air feadh nan Eilean Siar, ceann a tuath agus taobh an iar na Gàidhealtachd;
- susbaint/libhrigeadh Gàidhlig fhighhe a-steach thairis air iomadh cuspair taobh a-staigh UHI TIIG gus ceanglaichean eadar Gàidhlig agus comas-cosnaidh a neartachadh, le fòcas tùsail ga thoirt air Slàinte, Sòisealta & Cùram Cloinne agus Turasachd.

Meudaich ionnsachadh na Gàidhlig le bhith:

- a' leasachadh cùrsa tràth-bhliadhnaichean Gàidhlig an co-bhoinn le com-pàirtichean agus a' dèanamh cinnteach gum bi seo ruigsinneach aig a h-uile àrainn air feadh na colaiste;
- a' toirt taic do leasachadh cultar is dualchais mar mhaoin coimhearsnachd agus a' leasachadh prògram cunbhalach de eòlasan bogaidh stèidhichte sa choimhearsnachd;

Brosnaich deagh ìomhaigh den Ghàidhlig le bhith:

- a' leasachadh agus a' brosnachadh eòlasan bogaidh Gàidhlig mar phàirt de eòlas nas fharsainghe nan oileanach aig UHI TIIG.

AR LÈIRSINN

Togaidh UHI TIIG air deagh chleachdadh stèidhichte gus cothroman ionnsachaidh cànan is cultar na Gàidhlig a leudachadh air feadh na roinne a tha a' cholaiste ùr a' frithealadh. An dèidh dhuinn bunait a stèidheachadh airson taic a thoirt do thrèanadh teagaisg FMG, feuchaidh sinn ri cur ris an t-solar seo le CPD Gàidhlig airson luchd-teagaisg, a' toirt cothrom dhaibh teagasg tro mheadhan na Gàidhlig. An dèidh dhuinn am feum air dòigh-obrach iomlan a ghabhail a thaobh FMG a chomharrachadh, tha ar ro-innleachd airson nan 5 bliadhna ri teachd a' gabhail a-steach a bhith a' leasachadh trèanadh do luchd-cuideachaidh agus luchd-taic.

Bidh UHI TIIG aig teis-mheadhan na coimhearsnachd a tha i a' frithealadh, agus cumaidh a' cholaiste oirre a' comasachadh agus a' brosnachadh ionnsachadh agus cleachdadh na Gàidhlig air feadh na roinne. Gabhaidh seo a-steach a bhith ag àrach feallsanachd Gàidhlig agus deagh bheachd a thaobh na Gàidhlig taobh a-staigh na buidhne fhèin.

1. PRÌOMHACHASAN RO-INNLEACHDAIL

Coimhearsnachd

Prìomhachas Ro-innleachdail 1	Leudaich ionnsachadh agus cleachdadh na Gàidhlig agus taic a thoirt do leasachadh cultar is dualchas mar mhaoin coimhearsnachd					
Buil a thathar ag iarraidh	Àrdachadh anns an àireamh de luchd-ionnsachaidh na Gàidhlig aig gach ìre. Leasachadh prògram cunbhalach de dh'èòlasan bogaidh stèidhichte sa choimhearsnachd.					
Cleachdadh làithreach	Tha raon de chùrsaichean goirid FE air an tabhann tro mhodhan libhrigidh sùbailte. Tha cothrom air ionnsachadh na Gàidhlig air a thighinn air adhart thar beatha a' phlana làithreach tro leudachadh air solar air-loidhne; Tha Gàidhlig air a libhrigeadh mar aonad roghainneil taobh a-staigh chùrsaichean slàinte; Tha a' Ghàidhlig cuideachd air a bhith na pàirt den CPD againn do luchd-obrach UHI TIIG; Luchd-ùidh Gàidhlig – me CnES agus NHS nan Eilean Siar. Togail mothachadh air cànan is cultar na Gàidhlig ann am prìomh choimhearsnachdan Gàidhlig.					
Gnìomhan a tha a dhìth	Ceann-latha targaid					Uallach
	2024	2025	2026	2027	2028	
Cleachd eòlas choimhearsnachdan traidiseanta na Gàidhlig nar gnìomhan agus prògraman, a' gabhail a-steach eòlasan bogaidh stèidhichte sa choimhearsnachd. Bidh co-dhiù aon Sgoil Ràitheil stèidhichte sa choimhearsnachd air a libhrigeadh taobh a-staigh gach AY rè beatha a' Phlana.		✓	✓	✓	✓	Sgioba Ghàidhlig Sgioba Margaidheachd & Conaltraidh
Co-obrach le buidhnean coimhearsnachd gus solar cànan coimhearsnachd a ghealltainn.		✓	✓	✓	✓	Sgioba Ghàidhlig
Dèan frithealadh air feumalachdan diaspora na Gàidhlig, le bhith a' leudachadh ar prògraman				✓	✓	Sgioba Ghàidhlig

cànain, cultair agus dualchais air-loidhne. Thèid cùrsaichean air-loidhne a thabhann anns gach semeastar de gach AY rè beatha a' Phlana.	✓	✓	✓			
Meudaich cleachdadh coimhearsnachd na Gàidhlig ann an suidheachaidhean neo-fhoirmeil le bhith a' leasachadh ar sgeama comhairleachaidh Gàidhlig agus seiseanan còmhraidh sgioba Gàidhlig		✓	✓	✓	✓	Sgioba Ghàidhlig Sgioba Margaidheachd & Conaltraidh
Leasaich pasgain fàilte do luchd-còmhnaidh ùra na sgìre.			✓			Sgioba Ghàidhlig Sgioba Margaidheachd & Conaltraidh Stiùiriche Fàs Taobh a-muigh

DRAFT

Foghlam

Prìomhachas Ro-innleachdail 2	Leasaich agus neartaich ceanglaichean eadar a' Ghàidhlig agus comas-cosnaidh agus cuir taic ri agus broснаich luchd-labhairt le tuigse/inbhidh a thilleas gu fileantachd.					
Buil a thathar ag iarraidh	<p>Meudachadh air cothroman CPD Gàidhlig aig UHI TIIG, agus luchd-ùidh agus com-pàirtichean eile;</p> <p>Leasaich prògram de mhion-chreideas an gu roinnean gnìomhachais, turasachd, slàinte agus cùram sòisealta;</p> <p>Lìbhrigeadh trèanadh do luchd-obrach taiceil FMG;</p> <p>Meudachadh air àiteachan air cùrsaichean trèanadh luchd-teagaisg Gàidhlig;</p> <p>Cùrsaichean togail comais a thabhann do luchd-teagaisg gus gluasad gu FMG;</p> <p>Fighe a-steach na Gàidhlig taobh a-staigh frèaman chùrsaichean.</p>					
Cleachdadh làithreach	<p>Tha CPD Gàidhlig air a bhith ri fhaotainn taobh a-staigh UHI TIIG, agus do luchd-ùidh agus com-pàirtichean eile, agus bhiodh barrachd co-òrdanachaidh agus adhartachaidh na bhuannachd;</p> <p>Tha beagan trèanadh air a bhith air a lìbhrigeadh do ghnòthachas agus gnìomhachas ionadail, a ghabhas àrdachadh agus tuilleadh leasachaidh a dhèanamh;</p> <p>Chan eil fòcas trèanadh FMG buailteach a bhith a' toirt a-steach dreuchdan luchd-cuideachaidh agus luchd-taic, far a bheil cothrom trèanadh a leasachadh a chuireadh ri solar FMG gu lèir;</p> <p>Lìbhrigeadh chùrsaichean Foghlam FMG Àrd-ìre;</p> <p>Gàidhlig ga thabhann mar aonad roghainneil neo-bharantaichte ann an àireamh chuingealaichte de phrògraman.</p>					
Gnìomhan a tha a dhìth	Ceann-latha targaid					Uallach
	2024	2025	2026	2027	2028	
Lìbhrigeadh sreath de chùrsaichean Gàidhlig do phàrantan chloinne ann am FMG, bho luchd-tòiseachaidh gu fileantaich. Ri bhith air a lìbhrigeadh gach semeastar de gach AY rè beatha a' Phlana.	✓	✓	✓	✓	✓	Sgioba Ghàidhlig Sgioba Margaidheachd & Conaltraidh
Cuir air adhart prògram co-òrdanaichte de chùrsaichean cànan CPD gu luchd-obrach UHI TIIG, buill a' Bhùird agus luchd-ùidh is com-pàirtichean eile.	✓	✓	✓	✓	✓	Sgioba Ghàidhlig Sgioba Margaidheachd & Conaltraidh Oifigear Leasachaidh Luchd-obrach Sgioba HR

Cruthaich prògram co-òrdanaichte de chùrsaichean goirid agus cothroman trèanaidh aon-latha/leth-latha airson gnothachas. Co-dhiù dà thachartas mar seo a libhrigeadh gach bliadhna rè beatha a’ Phlana.				✓		Sgioba Ghàidhlig Stiùiriche Fàs Taobh a-muigh Stiùiriche an Ionmhais
Leasaich sgilean Gàidhlig ann an co-bhoinn ri sgilean Gnìomhachais, Ceannardais agus Stiùiridh			✓			Sgioba Ghàidhlig Sgioba teagaisg gnìomhachais Stiùiriche Fàs Taobh a-muigh
Leasaich cùrsaichean trèanaidh airson luchd-taic FMG.		✓				Sgioba Ghàidhlig
Thoir seachad cùrsaichean trèanaidh luchd-teagaisg ann an dòigh nas sùbailte a’ gabhail a-steach libhrigeadh pàirt-ùine & feasgair.		✓	✓	✓	✓	Sgioba Ghàidhlig
Ceumannan tro mheadhan na Gàidhlig a thabhann ann an dòigh nas sùbailte, a’ gabhail a-steach libhrigeadh pàirt-ùine & feasgair.		✓	✓	✓		Sgioba Ghàidhlig
Leasaich cùrsaichean togail-comais gus leigeil le luchd-teagaisg gnàthaichte FMG a libhrigeadh.				✓	✓	Sgioba Ghàidhlig
Dèan conaltradh le sgioba an leabharlainn gus dèanamh cinnteach gu bheil cruinneachaidhean a’ toirt taic don tairgse curraicealaim agus coimhearsnachd	✓	✓	✓	✓	✓	Sgioba Ghàidhlig Sgioba Leabharlainn
Gàidhlig mar phàirt de 2 phrògram iomchaidh me turasachd & aoigheachd, slàinte is cùram sòisealta			✓	✓	✓	Manaidsear a’ Churraicealaim/Stiùiriche Chùisean Acadaimigeach Sgioba Ghàidhlig Sgiobaidhean teagaisg iomchaidh

Gnìomhachas agus An Eaconamaidh

Prìomhachas Ro-innleachdail 3	Thoir taic do leasachadh cànan is cultar na Gàidhlig mar so-mhaoin eaconamach agus leasaich tuilleadh cheanglaichean eadar Gàidhlig agus so-fhastachd.					
Buil a thathar ag iarraidh	Stèidhich buidheann seirbheisean cultarail, a' tabhann seirbheis eadar-theangachaidh coimeirsealta/ath-sgrìobhaidh; Eadar-theangachadh de fiosan-naidheachd, postan meadhanan sòisealta agus stuth làrach-lìn UHI TIIG air a libhrigeadh a-staigh; Lìbhrig co-dhiù dà thachartas coimeirsealta gach bliadhna mar cùrsa cànan is cultar leth-là/là slàn;					
Cleachdadh làithreach	Bha ron seo buidheann seirbheisean cultarail aig UHI Innse Gall, a stad a mhalairt ann an 2011, agus tha conaltraidhean on taobh a-staigh air an eadar-theangachadh a-staigh, no ann an riochd ad-hoc no air an cur a-mach airson an dèanamh. Bidh UHI Innse Gall a' toirt trèanadh cànan/cultar do bhuidhnean ionadail, gnìomhachasan agus gnothachasan, ach gheibheadh seo buannachd bho tuilleadh leasachadh agus co-òrdanachadh.					
Gnìomhan a tha a dhìth	Ceann-latha targaid					Uallach
Ath-sgrìobhaidh						
	2024	2025	2026	2027	2028	
Lorg sruthan airgid iomchaidh		✓				Stiùiriche Fàs air an Taobh A-muigh Sgioba na Gàidhlig Stiùiriche an Ionmhais
Stèidhich luchd-aithne air stèidh customair/gnothachais			✓	✓	✓	Stiùiriche Fàs air an Taobh A-muigh Sgioba Margaidheachd & Conaltraidh Sgioba na Gàidhlig
Lìonrachadh nas motha sa choimhearsnachd Ghàidhlig/ghnìomhachais gus cothroman coimeirsealta a stèidheachadh.		✓	✓	✓	✓	Stiùiriche Fàs air an Taobh A-muigh Sgioba na Gàidhlig Stiùiriche an Ionmhais

Leasaich raon de fhèin-fhiosrachaidhean cànan, cultair & dualchais airson a' mhargaidh turasachd.		✓	✓	✓	✓	Sgioba na Gàidhlig
Leasaich raon de thrèanadh cànan, cultair & dualchais airson luchd-treòrachaidh turais proifeiseanta.		✓	✓	✓	✓	Sgioba na Gàidhlig

DRAFT

Na Meadhanan, Na h-Ealain, Cultar agus Dualchas

Prìomhachas Ro-innleachdail 4	Thoir taic do leasachadh cànan is cultar na Gàidhlig mar so-mhaoin eaconamach agus dèan tuilleadh leasachaidh air ceanglaichean eadar a' Ghàidhlig is comas-obrach					
Buil a thathar ag iarraidh	Lìbhrig cùrsaichean goirid ann an sgrìobhadh cruthachail Gàidhlig, a' gabhail a-steach sgrìobhadh sgrion. Leasaich prògram bliadhnail de chòmhradhean is òraidean mu chultar & dhualchas sa Ghàidhlig.					
Cleachdadh làithreach	Aig an àm seo tha sgrìobhadh cruthachail ann an UHI TIIG air a libhrigeadh tro mheadhan na Beurla. Lìbhrigeadh còmhradhean is òraidean mu chultar & dhualchas sa Ghàidhlig.					
Gnìomhan a tha a dhìth	Ceann-latha targaid					Uallach
	2024	2025	2026	2027	2028	
Leasaich cùrsaichean goirid ann an sgrìobhadh cruthachail Gàidhlig, me rosg, sgrìobhadh sgrion, bàrdachd, susbaint eadar-lìon agus sgrìobhadh airson luchd-amais sònraichte.			✓			Sgioba na Gàidhlig Manaidsear Curraicealaim/ Stiùiriche Chùisean Acadaimigeach Ionmhas Stiùiriche Fàs air an Taobh A-muigh
Lean air adhart a' leasachadh phrògraman bliadhnail de chòmhradhean agus òraidean air cuspair cultar is dualchais ann an Gàidhlig, an dà chuid air-loidhne agus gu pearsanta a' cleachdadh àite leabharlainn far a bheil sin comasach.		✓	✓	✓	✓	Sgioba na Gàidhlig Sgioba Leabharlann Margaidheachd & Conaltradh

2. AMASAN SEIRBHEISEAN CORPORRA

INBHE

Buil a thathar ag iarraidh	Suaicheantas agus brandd Dèan an suaicheantas corporra ann an Gàidhlig agus Beurla aig a' chiad chothrom agus mar phàirt de phròiseas ùrachaidh sam bith. Bu chòir don t-suaicheantas follaiseachd co-ionann a thoirt don dà chànan.
Cleachdadh làithreach	Tha an suaicheantas agus am brandd air an taisbeanadh gu dà-chànanach.
Gnìomhan a tha a dhìth	Gabhaidh sinn ri suaicheantas corporra dà-chànanach agus branddadh a bheir làimhseachadh co-ionann don Ghàidhlig is don Bheurla.
Ceann-latha targaid	Leantainneach
Uallach	Sgioba Margaidheachd & Conaltraidh

Buil a thathar ag iarraidh	Soidhnichean Bidh na soidhnichean a' gabhail a-steach Gàidhlig agus Beurla mar phàirt de phròiseas ùrachaidh sam bith.
Cleachdadh làithreach	Bidh soidhnichean ùra a bhithear a' cur suas uile dà-chànanach, gu h-àraidh ann an raointean far a bheil a' Ghàidhlig air a bhith air a bruidhinn gu traidiseanta.
Gnìomhan a tha a dhìth	Cuiridh sinn soidhnichean dà-chànanach suas an àite na feadhainn nach eil dà-chànanach air feadh campasan UHI TIIG air fad. Bidh soidhnichean cudromach air fad taobh a-staigh raointean àrd-ìomhaigh ann an toglaichean gu tur dà-chànanach, a' toirt prìomhachas do dh'àitean le prìomhachas àrd. Tha 'àite àrd-ìomhaigh' a' ciallachadh sa chiad dol a-mach sanasan poblach, agus san dàrna suidheachadh prìomh shoidhnichean airson oileanaich agus luchd-obrach (ie gnìomhan seòmair agus luchd-còmhnaidh, soidhnichean stiùiridh, goireasan poblach). Ann an ceàrnaidhean far a bheil soidhnichean dà-chànanach stèidhichte gu math, thèid aire a thoirt do bhith a' cruthachadh banca de shoidhnichean sealach, leithid 'Coinneamh a' dol air adhart', 'Agallamh a' dol air adhart' msaa. Bidh seo ri fhaotainn le luchd-obrach UHI TIIG tro ionad meadhanaichte.

Ceann-latha targaid	Leantainneach
Uallach	Oighreachdan Sgioba Margaidheachd & Conaltraidh

A' CONALTRADH RIS A' PHOBAL

Buil a thathar ag iarraidh	Adhartachadh Tha fiosan posataibh gu bheil conaltradh bhon phoball sa Ghàidhlig an-còmhnaidh air fhàilteachadh is air an ath-innse gu riaghailteach.
Cleachdadh làithreach	Tha cùrsaichean agus tachartasan sa Ghàidhlig air an adhartachadh gu dà-chànanach. Tha cuid de stuthan sanasachd coitcheann dà-chànanach. Bithear a' cleachdadh agus a' taisbeanadh stuthan 'Cleachd i'.
Gnìomhan a tha a dhìth	Meudaich faicsinneachd stuthan sanasachd dà-chànanach air feadh gach àrainn Bheir stuthan brosnachaidh airson chùrsaichean tro mheadhan na Beurla iomradh air cho cudromach 's a tha a' Ghàidhlig taobh a-staigh UHI TIIG. Dèan cinnteach gu bheil fo-loidhne Ghàidhlig air a h-uile stuth sanasachd coitcheann. Solaraidh bràistean dà-chànanach do luchd-tadhail anns a h-uile àrainn aig UHI TIIG.
Ceann-là targaid	Leantainneach
Uallach	Margaidheachd & Conaltradh Sgioba Fiosrachaidh

Buil a thathar ag iarraidh	Conaltradh Sgrìobhte Bithear an-còmhnaidh a' gabhail ri conaltradh sgrìobhte sa Ghàidhlig (post, post-dealain agus meadhanan sòisealta), agus thèid freagairtean a thoirt seachad sa Ghàidhlig a rèir a' phoileasaidh choitcheann.
Cleachdadh làithreach	Bhiodh conaltradh sam bith mar seo a' tighinn chun na h-oifis choitcheann air a chur air adhart gu luchd-obrach na Gàidhlig.

<p>Gnìomhan a tha a dhìth</p>	<p>Cruthaich freagairt pro forma a dh'fhaodar a chleachdadh gus aithne a thoirt do chonaltradh Gàidhlig air fad mus faighear làn fhreagairt. A' cur fios gu luchd-obrach aig a bheil a' Ghàidhlig.</p> <p>Comharraich feumalachdan trèanaidh luchd-obrach air thoiseach air an comharrachadh gu sònraichte mar Ghàidhlig riatanach.</p> <p>Comharraich dreuchdan a dh'fhaodar ath-ainmeachadh mar Ghàidhlig riatanach.</p>
<p>Ceann-là targaid</p>	<p>Leantainneach</p>
<p>Uallach</p>	<p>Oifigear Gèillidh Gàidhlig Sgioba Fiosrachaidh Oifigear Leasachaidh Luchd-obrach</p>
<p>Buil a thathar ag iarraidh</p>	<p>Fàilteachas agus fòn</p> <p>Far an urrainn do luchd-obrach le Gàidhlig an t-seirbheis seo a thoirt seachad, tha iad a' faighinn taic gus seo a dhèanamh agus tha an t-seirbheis air a brosnachadh don phoball. Mur eil luchd-obrach ann airson seo a lìbhrigeadh, thèid comas a thogail tro thrèanadh agus fastadh.</p>
<p>Cleachdadh làithreach</p>	<p>Far a bheil e comasach thathar a' cur fàilte sa Ghàidhlig air daoine a bhios a' tadhal air an ionad-fàilte. Bidh luchd-obrach le Gàidhlig a' freagairt an loidhnichean dìreach sa Ghàidhlig.</p>
<p>Gnìomhan a tha a dhìth</p>	<p>Bheir sinn trèanadh don h-uile neach-obrach aghaidh an taighe gus na sgilean Gàidhlig aca a leasachadh agus, mar a thig an cothrom, feuchaidh sinn ri luchd-obrach le sgilean Gàidhlig fhastadh.</p> <p>Bidh luchd-obrach aghaidh an taighe air an trèanadh gus am fòn a fhreagairt le fàilte Ghàidhlig bhunaiteach.</p> <p>Comharraich feumalachdan trèanaidh luchd-obrach air fheum air thoiseach air an comharrachadh gu sònraichte mar Ghàidhlig ion-mhiannaichte.</p> <p>Comharraich dreuchdan a dh'fhaodar ath-ainmeachadh mar Ghàidhlig riatanach.</p>
<p>Ceann-là targaid</p>	<p>Leantainneach</p>

Uallach	Sgioba Fiosrachaidh Oifigear Leasachaidh Luchd-obrach Sgioba HR Oifigear Gàidhlig Gàidhlig
---------	---

Buil a thathar ag iarraidh	Coinneamhan Poblach Bithear a’ rannsachadh agus a’ brosnachadh chothroman airson coinneamhan poblach a chumail gu dà-chànanach no sa Ghàidhlig gu cunbhalach.
Cleachdadh làithreach	Tha tachartasan cuspaireil Gàidhlig air an lìbhrigeadh gu tur sa Ghàidhlig no gu dà-chànanach.
Gnìomhan a tha a dhìth	Bidh eadar-theangachadh aig an aon àm ri fhaotainn aig coinneamhan co-cheangailte ri cùisean Gàidhlig agus aig tachartasan aig àrd inbhe, mar a ghabhas dèanamh.
Ceann-là targaid	Leantainneach
Uallach	Sgioba na Gàidhlig Margaidheachd & Conaltraidh

FIOSRACHADH

Buil a thathar ag iarraidh	Fiosan naidheachd Tha brathan naidheachd àrd-iomhaigh agus gach fios-naidheachd co-cheangailte ris a’ Ghàidhlig air an cuairteachadh an dà chuid sa Ghàidhlig agus sa Bheurla.
Cleachdadh làithreach	Tha fiosan-naidheachd mu phrìomh thachartasan gan freagairt gu tur dà-chànanach ann an roinn nan Eilean Siar.
Gnìomhan a tha a dhìth	A’ leantainn agus a’ leudachadh gu h-àrd os cionn IHI TIIG Bidh feum air barrachd iarrtais airson eadar-theangachadh/lethbhreac Gàidhlig air àrdachadh ann an comas luchd-obrach. Cuiridh sinn ri chèile liosta de luchd-labhairt na Gàidhlig airson agallamhan Gàidhlig. Thèid trèanadh mheadhanan a thoirt seachad.
Ceann-là targaid	Leantainneach
Uallach	Sgioba Margaidheachd & Conaltraidh Oifigear Conaltraidh Gàidhlig (Ri thighinn)

Buil a thathar ag iarraidh	Na Meadhanan Sòisealta Susbaint Gàidhlig air a sgaoileadh gu cunbhalach tro na meadhanan sòisealta. Tha a h-uile conaltradh meadhanan sòisealta co-cheangailte ris a' Ghàidhlig air a chuariteachadh gu dà-chànanach no sa Ghàidhlig a-mhàin.
Cleachdadh làithreach	Tha puist/tweets sònraichte Gàidhlig gan cur a-mach gu dà-chànanach. An-dràsta, chan eil comas ann postadh dà-chànanach thairis air na seanalan.
Gnìomhan a tha a dhìth	Feumaidh barrachd iarrtais airson eadar-theangachadh /lethbhreac Gàidhlig àrdachadh ann an comas luchd-obrach. Bidh a' Ghàidhlig air a filleadh a-steach on fhìor thoiseach ann an iomairtean meadhanan sòisealta agus didseatach ro-phlanaichte. Thèid susbaint bhidio sa Ghàidhlig a chruthachadh tro eadar-obrachadh a bhrosnaicheas oileanaich le Gàidhlig mar thosgairean didseatach.
Ceann-là targaid	Leantainneach
Uallach	Sgioba Margaidheachd & Conaltraidh Oifigeir Conaltraidh Gàidhlig (Ri thighinn) Sgioba na Gàidhlig

Buil a thathar ag iarraidh	Làrach-lìn Tha susbaint Gàidhlig air làrach-lìn na colaiste a' dol am meud, le cuideam ga chur air na duilleagan leis an ruigsinneachd as àirde.
Cleachdadh làithreach	Tha fiosrachadh mu chùrsaichean Gàidhlig agus susbaint co-cheangailte ris a' Ghàidhlig rim faighinn gu dà-chànanach.
Gnìomhan a tha a dhìth	Meudachadh ìomhaigh na Gàidhlig air làrach-lìn UHI TIIG le bhith a' comharrachadh fiosrachadh staitistigeach, leithid Fàilte a' Cheannaird agus cuid de phrìomh phàipearan poileasaidh ro 2028. Bheir putan Gàidhlig air a' phrìomh dhuilleag-dhachaigh dà ìre seòladh don Ghàidhlig air cuid de dhuilleagan ro 2028. Bidh pannalan le teacsa tòiseachaidh agus prìomh aithrisean corporra air an solarachadh sa Ghàidhlig ro 2028. Bidh cinn nan duilleagan rim faighinn gu dà-chànanach ro 2028.

	<p>Bidh fo-sgrìobhadh dà-chànanach air a h-uile duilleag cùrsa ro 2025.</p> <p>Bidh fàilte a' Cheannaird ri fhaotainn ann an riochd dà-chànanach mu 2024.</p> <p>Meudaichidh susbaint statach rè beatha a' Phlana.</p>
Ceann-là targaid	Leantainneach
Uallach	<p>Sgioba Margaidheachd & Conaltraidh</p> <p>Oifigear Conaltraidh Gàidhlig (Ri thighinn)</p> <p>Sgioba na Gàidhlig</p>
Buil a thathar ag iarraidh	<p>Foilseachaidhean Corporra</p> <p>Riochdaichte ann an Gàidhlig agus Beurla, le prìomhachas ga thoirt dhaibhsan aig a bheil an ruigsinneachd agus a' bhuidheas as àirde.</p>
Cleachdadh làithreach	<p>Tha foillseachaidhean corporra co-cheangailte ris a' Ghàidhlig gan dèanamh an-dràsta mar dhreachan dà-chànanach, air neo ann an dreachan Gàidhlig is Beurla fa leth.</p> <p>Plana ro-innleachdail & Gníomhach UHI IG air ullachadh gu dà-chànanach a rèir gealltanais Plana Gàidhlig 2017-23.</p>
Gnìomhan a tha a dhìth	<p>Comharraich prìomh sgrìobhainnean airson an eadar-theangachadh.</p> <p>Bidh barrachd iarrtais airson eadar-theangachadh /lethbhreac Gàidhlig a' cur feum air àrdachadh ann an comas luchd-obrach.</p>
Ceann-là targaid	Leantainneach
Uallach	<p>Sgioba Stiùiridh Gníomh</p> <p>Sgioba Margaidheachd & Conaltraidh</p> <p>Oifigear Conaltraidh Gàidhlig (Ri thighinn)</p> <p>Sgioba na Gàidhlig</p>

Buil a thathar ag iarraidh	<p>Cànan</p> <p>Tha pròiseas ann an àite gus dèanamh cinnteach gu bheil càileachd agus ruigsinneachd na Gàidhlig anns a h-uile fiosrachadh corporra àrd.</p>
----------------------------	---

Cleachdadh làithreach	Tha eadar-theangachadh agus dearbhadh aig an àm a tha làthair air a chur an-dràsta gu buidheann proifeiseanta air an taobh a-muigh. Bithear a' leantainn Gnàthasan Litreachaidh na Gàidhlig (GOC).
Gnìomhan a tha a dhìth	Stèidheachadh seirbheis eadar-theangachaidh air an taobh a-staigh.
Ceann-là Targaid	2024
Uallach	Stiùiriche Fàs air an Taobh A-muigh Sgioba na Gàidhlig

Buil a thathar ag iarraidh	Taisbeanaidhean Bu chòir coimhead gu cunbhalach air cothroman gus taisbeanaidhean poblach a libhrigeadh gu dà-chànanach no sa Ghàidhlig, le prìomhachas ga thoirt dhaibhsan aig a bheil a' bhuidhe as motha.
Cleachdadh làithreach	Tha stuthan sanasachd coitcheann rim faighinn san dà chànan. Bidh luchd-obrach le Gàidhlig a' taisbeanadh tachartasan sònraichte Gàidhlig.
Gnìomhan a tha a dhìth	Lean air adhart leis a' chleachdadh gu h-àrd agus comharraich cothroman gus Gàidhlig a thoirt a-steach do thaisbeanaidhean is thachartasan bliadhnail nan oileanach.
Ceann-là Targaid	Leantainneach
Uallach	Sgioba Margaidheachd & Conaltradh Sgioba na Gàidhlig

LUCHD-OBRAICH AGUS OILEANAICH

Buil a thathar ag iarraidh	Sgrùdadh a-staigh Dèan sgrùdadh a-staigh air sgilean Gàidhlig agus feumalachdan trèanaidh tro bheatha gach eagran den phlana.
Cleachdadh làithreach	Chaidh sgrùdadh a dhèanamh ro Plana Gàidhlig UHI 2017-23. Ghabh luchd-obrach UHI TIIG com-pàirt ann an sgrùdadh UHI ann an 2020.
Gnìomhan a tha a dhìth	Thèid sgrùdadh a-staigh de UHI TIIG a dhèanamh.
Ceann-là Targaid	2023
Uallach	Sgioba na Gàidhlig

Buil a thathar ag iarraidh	Inntrigeadh Tha eòlas air plana Gàidhlig na buidhne agus cothroman
----------------------------	--

	trèanaidh air fhisge a-steach ann an inntrigeadh luchd-obrach ùr.
Cleachdadh làithreach	Tha fiosrachadh co-cheangailte ri cothroman ionnsachadh cànan air a chuirteachadh gu riaghailteach.
Gnìomhan a tha a dhìth	<p>Dèan cinnteach gum faigh gach neach-obrach ùr agus buill a' Bhùird trèanadh Mothachadh Gàidhlig taobh a-staigh 12 mìos bho thèid an suidheachadh ann an dreuchd.</p> <p>Cruthaich trèanadh Fèin-Mheasaidh Mothachadh Gàidhlig riatanach.</p> <p>Leasaich Pasgan Inntrigidh airson gach neach-obrach ùr agus airson buill a' Bhùird, a' gabhail a-steach cothroman trèanaidh agus mothachadh air Plana Gàidhlig agus poileasaidh.</p> <p>Inntrigeadh Oileanach</p> <p>Bidh fiosrachadh inntrigeadh a' gabhail a-steach mothachadh air a' Phlana Ghàidhlig agus fiosrachadh mu cothroman ionnsachaidh cànan.</p> <p>Coinnichidh an t-Oifigear Gèillidh GLP ri riochdairean HISA gach bliadhna gus beachdachadh mu thachartasan Gàidhlig.</p> <p>Bidh riochdairean ionadail HISA a' conaltradh ri Oifigear Gàidhlig HISA.</p>
Ceann-là Targaid	<p>Inntrigeadh: 2023-24</p> <p>Trèanadh: leantainneach</p>
Uallach	<p>Sgioba HR</p> <p>Oifigear Leasachaidh Luchd-obrach</p> <p>Seirbheisean Oileanach</p> <p>HISA</p>

Buil a thathar ag iarraidh	<p>Trèanadh cànan</p> <p>Trèanadh agus leasachadh sgilean Gàidhlig, air a libhrigeadh do luchd-obrach.</p>
Cleachdadh làithreach	Tha fiosrachadh co-cheangailte ri cothroman ionnsachaidh cànan air a chuirteachadh gu cunbhalach is air a thabhann don luchd-obrach gun chosgais.
Gnìomhan a tha a dhìth	<p>Ath-sgrùdadh air a h-uile dreuchd agus riatanas/miann sgilean Gàidhlig air a chomharrachadh.</p> <p>Tabhann trèanadh iomchaidh sa Ghàidhlig do luchd-obrach, a' gabhail a-steach comas agus suidheachadh</p>
	Bidh gach prògram de leasachadh luchd-obrach a' gabhail a-steach co-dhiù aon tachartas trèanaidh Gàidhlig.

	Gach bliadhna tha cothrom air trèanadh a thoirt do co-dhiù aon neach-obrach bho gach roinn na sgilean cànan aca a leasachadh.
Ceann-là Targaid	Leantainneach
Uallach	Sgioba HR Oifigear Leasachaidh Luchd-obrach Ceannard Roinne agus manaidsearan Earrann
Buil a thathar ag iarraidh	A' Cleachdadh na Gàidhlig Tha luchd-obrach air am brosnachadh gus a' Ghàidhlig a chleachdadh nan cuid obrach.
Cleachdadh làithreach	
Gnìomhan a tha a dhìth	Gheibh luchd-obrach taic gus buidheann còmhraidh Gàidhlig a stèidheachadh agus pàirt a ghabhail ann. Bidh fòram luchd-obrach air-loidhne, sgàilinn-taisbeanaidh agus cuairt-litir ann a' gabhail a-steach susbaint Ghàidhlig cunbhalach le briathrachas feumail Gàidhlig. Gheibh oileanaich taic gus buidheann còmhraidh Gàidhlig a stèidheachadh agus pàirt a ghabhail ann. Thèid siostam caraidean cànan a stèidheachadh.
Ceann-là Targaid	
Uallach	Sgioba Gàidhlig Oifigear Gèillidh Gàidhlig Sgioba Margaidheachd & Conaltraidh HISA

Buil a thathar ag iarraidh	Fastadh Tha sgilean cànan Gàidhlig air an aithneachadh agus urram air a thoirt dhaibh anns a' phròiseas fastaidh air feadh an ùghdarrais phoblaich.
Cleachdadh làithreach	
Gnìomhan a tha a dhìth	A h-uile dreuchd ainmichte le Gàidhlig ion-mhiannaichte ach a-mhàin an fheadhainn far a bheil Gàidhlig riatanach. Thèid gach dreuchd a shanasachadh le deagh aithris Ghàidhlig.

	Comharraich feumalachdan trèanaidh luchd-obrach gu sònraichte air an comharrachadh mar ion -mhiannaichte. Comharraich dreuchdan a dh'fhaodar ath-ainmeachadh mar Ghàidhlig riatanach.
Ceann-là Targaid	Leantainneach
Uallach	Sgioba Stiùireadh Gnìomh Sgioba HR

Buil a thathar ag iarraidh	<p>Fastadh</p> <p>Thèid a h-uile dreuchd bàn a shònrachadh ann an aon de na trì dòighean a leanas:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Gàidhlig riatanach • Gàidhlig air leth ion-mhiannaichte (a' buntainn ri raointean prìomhachais a rèir a' Phlana) • Gàidhlig ion-mhiannaichte
Cleachdadh làithreach	Tha a' Ghàidhlig air a ghabhail a-steach sa h-uile agallamh far a bheil a' Ghàidhlig na nì riatanach airson na dreuchd. Tha seo a' gabhail a-steach measadh sgilean labhairt agus litearrachd Gàidhlig far a bheil sin iomchaidh.
Gnìomhan a tha a dhìth	<p>Comharraich feumalachdan trèanaidh luchd-obrach gu h-àraidh far a bheil Gàidhlig ion-mhiannaichte.</p> <p>Comharraich dreuchdan a dh'fhaodar ath-ainmeachadh mar Ghàidhlig riatanach.</p> <p>Bidh ceist mu thrèanadh sa Ghàidhlig ann am pro-fhoirmean agallaimh agus foirmichean-iarrtais.</p> <p>Thèid trèanadh a thoirt do luchd-stiùiridh sa mheadhan agus àrd luchd-stiùiridh gus dèanamh cinnteach gu bheil a' beachdachadh gu h-iomchaidh air sgilean Gàidhlig ann a bhith a' fastadh thagraichean freagarrach airson a' Ghàidhlig fhighe a-steach tarsainn a' churraicealaim.</p> <p>Foirmichean Cead Fastaidh gus ceist mu shlatan-tomhais Gàidhlig a ghabhail a-steach.</p>
Ceann-là Targaid	Leantainneach
Uallach	Sgioba Stiùireadh Gnìomh Sgioba HR Ceannardan Roinnean agus manaidsaran Earrainn Oifigear Gèillidh Gàidhlig

Buil a thathar ag iarraidh	Fastadh Sanasan-obrach dà-chànanach no Gàidhlig a-mhàin airson gach dreuchd far a bheil Gàidhlig na sgil riatanach no fìor ion-mhiannaichte.
Cleachdadh làithreach	Tha a' Ghàidhlig an lùib gach agallamh far a bheil a' Ghàidhlig riatanach airson na dreuchd. Tha seo a' gabhail a-steach measadh sgilean labhairt agus litearrachd far a bheil sin iomchaidh.
Gnìomhan a tha a dhìth	Lean air adhart leis a' chleachdadh làithreach.
Ceann-là Targaid	Leantainneach
Uallach	Sgioba Stiùireadh Gnìomh Sgioba HR Ceannardan Roinnean agus manaidsèaran Earrainn Oifigear Gèillidh Gàidhlig

CORPAS NA GÀIDHLIG

Buil a thathar ag iarraidh	Gnàthachas Litreachaidh na Gàidhlig Thèid an Gnàthachas Litreachaidh na Gàidhlig as ùire a leantainn a thaobh gach nì sgrìobhte a thèid ullachadh leis a' bhuidhinn phoblaich.
Cleachdadh làithreach	Tha e mar dhleastanas aig UHI TIIG Gnàthachas Litreachaidh na Gàidhlig a leantainn agus ceart-litreachaidh seasmhach a chur an sàs air feadh nan soidhnichean agus nan sgrìobhainnean air fad.
Gnìomhan a tha a dhìth	Lean air adhart leis a' chleachdadh làithreach.
Ceann-là Targaid	Leantainneach
Uallach	Sgioba Margaidheachd & Conaltraidh Oifigear Conaltraidh Gàidhlig (Ri thighinn)

3. CEANGLAICHEAN RIS AN FHRÈAM-OBRAICH COILEANADH NÀISEANTA

UHI Tha NWH ag aideachadh gu bheil a' Ghàidhlig bunaitich don fheallsanachd aice agus don roinn a tha i a' frithealadh, tha e cuideachd ag aithneachadh gur e cànan nàiseanta na h-Alba a th' anns a' Ghàidhlig agus mar phrìomh chrann de dhualchas bheirteach, dearbh-aithne nàiseanta agus beatha chultarail na dùthcha againn.

Tha UHI TIIG a' sireadh taic a thoirt do ro-innleachdan, planaichean agus iomairtean nàiseanta a tha ag amas air suidheachadh na Gàidhlig mar chànan nàiseanta a neartachadh, agus le bhith a' dèanamh sin, coimhearsnachdan nas in-ghabhalach, eadar-mheasgte agus soirbheachail a thogail. Tha UHI TIIG mar sin a' toirt taic do Fhrèam Coileanaidh Nàiseanta (NPF) Riaghaltas na h-Alba. Gu sònraichte, tha am Plana Gàidhlig seo an dùil cuideachadh le bhith ag adhartachadh nam prìomhachasan a leanas aig an NPF:

Bidh daoine a' fuireach ann an coimhearsnachdan a tha in-ghabhalach, le cumhachd, tapaidh agus sàbhailte

Tha daoine cruthachail agus tha na cultaran beothail is eadar-mheasgte aca air an cur an cèill agus a' còrdadh riutha gu farsaing

Tha daoine air an deagh fhoghlam, sgileil agus comasach air cur ris a' chomann-shòisealta

Bidh daoine a' cur luach air, a' faighinn tlachd, a' dìon agus ag adhartachadh na h-àrainneachd aca

Tha gnìomhachasan soirbheachail agus ùr-ghnàthach aig daoine, le obraichean càileachdail agus obair chothromach airson a h-uile duine

Gheibhear làn fhiosrachadh mun Fhrèam Coileanaidh Nàiseanta aig <https://nationalperformance.gov.scot/>

4. CEANGLAICHEAN RI FRÈAMAN-OBRAICH ROINNEIL AGUS IONADAIL

Tha UHI TIIG dealasach mu bhith a' cruthachadh suidheachaidhean far am faodar taic a thoirt do chleachdadh agus ionnsachadh na Gàidhlig agus leudachadh airson sunnd agus buannachd eaconamach nan coimhearsnachdan a tha i a' frithealadh.

Mar sin bidh a' cholaiste a' conaltradh le Com-pàirtichean Dealbhadh Coimhearsnachd air feadh na roinne gus am plana cànan a libhrigeadh. Gheibhear Cùis Co-aonaidh is Gnìomhachais UHI TIIG aig <https://www.rural-islands-merger.uhi.ac.uk/t4-media/one-web/rural-islands-merger/RICM-Merger-Proposal-and-Business-Case-Nov-2022-FINAL-SUBMISSION.pdf>

Tha an sgrìobhainn seo a' mìneachadh nam prìomh chuspairean agus dhleastanasan airson na colaiste ùir. Is e aon de na dleastanasan sin Plana Gàidhlig a leasachadh agus a libhrigeadh.

Bidh an dreach seo den Phlana Gàidhlig ag àrdachadh cleachdadh agus ìomhaigh na Gàidhlig air feadh na roinne air fad a tha a' cholaiste a' frithealadh.

Mar a chaidh a ràdh ann am Plana Nàiseanta Eileanan na h-Alba, tha tasgadh anns a' Ghàidhlig a' gintinn dòchas. Bidh e a' cruthachadh faireachdainn de fhèin agus de choimhearsnachd agus faodaidh e cur gu mòr ri bhith a' stiùireadh gnìomhachd eaconamach. Tha e cuideachd a' tabhann cothroman cudromach airson fàs eaconamach san àm ri teachd. Tha am Plana cuideachd a' cur cuideam air a' chàirdeas simbiotic eadar a' Ghàidhlig agus a' choimhearsnachd, i.e ged a tha a' Ghàidhlig cudromach don choimhearsnachd, tha coimhearsnachd shoirbheachail cuideachd cudromach airson a' Ghàidhlig a chumail beò. Mar sin tha UHI TIIG a' toirt taic do mholaidhean a tha air am mìneachadh ann an aithisg buidheann-obrach beatha ghoirid a chaidh fhoillseachadh o chionn ghoirid airson Rùnaire a' Chaibineit airson Ionmhas is Eaconamaidh air Cothroman Eaconamach is Sòisealta na Gàidhlig. Bheir an tionndadh seo de Phlana Gàidhlig na Colaiste mion-fhiosrachadh air mar a dh'obraicheas UHI TIIG le buidhnean-gnìomha agus com-pàirtichean eile gus àite na Gàidhlig mar so-mhaoin chultarail, eaconamach agus sòisealta nar coimhearsnachdan a neartachadh.

5. FOILLSEACHADH

FOILLSEACHADH AGUS A' FOLLAISEACHADH A' PHLANA

AIR AN TAOBH A-STAIGH

Bidh fiosrachadh do luchd-obrach, oileanaich agus luchd-ùidh air an taobh a-staigh mun phlana ùr agus mar a gheibhear thuige ri fhaighinn tro:

- cur a-mach fios naidheachd ag ainmeachadh a' phlana;
- lethbhric den phlana a bhith rim faighinn anns na leabharlainn againn, oifisean comann oileanach agus ionadan-fàilte;
- innse don luchd-obrach mun phlana tro ionad meadhanaichte UHI TIIG agus cuairt-litir luchd-obrach;
- am plana a dhèanamh aithnichte do na h-oileanaich tro na sgàileanan fiosrachaidh, bùird brath agus eadar-lìn (làrach-lìn na Colaiste agus duilleag Facebook).

AIR AN TAOBH A-MUIGH

Thèid Plana Gàidhlig UHI TIIG fhoillseachadh sa Ghàidhlig agus sa Bheurla air an làrach-lìn againn. A bharrachd air an sin, thèid: -

- fios naidheachd dà-chànanach a chur a-mach ag ainmeachadh aonta agus foillseachadh den phlana;
- cuir a-mach puist meadhanan sòisealta dà-chànanach air grunn àrd-ùrlaran;
- agallamhan meadhanan an tabhann sa Ghàidhlig agus sa Bheurla, mar a bhios iomchaidh.
- Ann an co-rèir ri deagh chleachdadh, cha sgaoil sinn lethbhric cruaidh den phlana, ach broснаichidh sinn luchd-ùidh a bhith ga fhaicinn air-loidhne. Ach, bheir sinn deagh fhreagairt do iarrtasan sònraichte airson lethbhreac cruaidh den phlana a thoirt seachad.

6. A' MAOINEACHADH A' PHLANA

Nì sinn cinnteach gu bheil maoinachadh iomchaidh ann gach bliadhna gus coinneachadh ris na geallaidhean againn fon phlana. Far a bheil feum air maoinachadh a bharrachd mar thoradh air buileachadh a' phlana, comharraichidh sinn na cosgaisean riatanach ann am pròiseas a' bhuidseit airson gach bliadhna, agus nì sinn cinnteach gu bheil gnìomhan air am buidseatadh.

7. A' SGRÙDADH A' PHLANA

Sgrùdaidh UHI buileachadh a Phlana Ghàidhlig mar a leanas:

Taobh a-staigh:

- Thèid Buidheann Buileachaidh a' Phlana Ghàidhlig a stèidheachadh le seirbheis bho neach-obrach ainmichte gus dèanamh cinnteach gu bheilear a' cumail ris a' Phlana;
- Bidh manaidsearan le uallach airson pàirt sam bith de bhuileachadh a' phlana ag aithris don Bhuidheann Buileachaidh agus an uair sin don Sgioba Stiùiridh Gnìomha aig amannan aontaichte sa bhliadhna, ag innse mu adhartas an sgioba a dh'ionnsaigh targaidean.
- Bheir Prionnsapal na Colaiste cunntas air adhartas don Bhòrd Stiùiridh; faodaidh am Bòrd an uair sin molaidhean no atharrachaidhean a dhèanamh, a thèid a thoirt air ais don luchd-obrach san dòigh àbhaisteach.
- Foillsichidh Bòrd Stiùiridh TIIG fiosrachadh mu adhartas a' Phlana Ghàidhlig san Aithisg Bhliadhnail aca.

Taobh a-muigh:

- Cuiridh UHI TIIG a-steach aithisgean sgrùdaidh bliadhnail gu Bòrd na Gàidhlig air adhartas a' phlana agus aithisgean a bharrachd a dh'fheumar mar chumha airson maoinachadh PG sam bith a gheibhear.

8. PLANA GÀIDHLIG SA BHUIDHINN

UALLACH SAN FHARSAINGEACHD AIRSON A' PHLANA

Thathas a' moladh gun innis am plana gu soilleir cò aig a bheil uallach iomlan airson a' phlana. Leis gum bi buaidh aig a' phlana air feadh na buidhne air fad, thathas a' comhairleachadh gur ann air an oifigeair cunntachail no air dreuchd eile taobh a-staigh an àrd-structair stiùiridh a tha an t-uallach iomlan airson a' phlana a nì cinnteach gun tèid am plana a chur an gnìomh gu corporra. Tha an teasca a leanas air a mholadh: -

Tha uallach iomlan air a' Phrionnsapal airson ullachadh, libhrigeadh agus sgrùdadh Plana Gàidhlig UHI TIIG. Faodar fios a chur thuca mar a leanas:-

Lydia Rohmer

Prionnsapal

OGE a Tuath, an Iar & Innse Gall

01397 874 000 | 07557 544405

lydia.rohmer@uhi.ac.uk

UALLACH AIRSON A' PHLANA BHO LÀ GU LÀ

Tha uallach air [tìotal obrach an oifigeir] bho latha gu latha airson libhrigeadh agus sgrùdadh Plana Gàidhlig UHI TIIG. Bu chòir ceistean mu obrachadh a' phlana bho latha gu latha a chur gu:

AINM

DREUCHD

ROINN

AINM NA BUIDHNE

SEÒLADH

ÀIREAMH FÒN

SEÒLADH PUIST-D

BUIDHEANN BUILEACHAIDH AGUS SGRÙDAIDH PLANA GÀIDHLIG

Is e raon-ùghdarrais na buidhne-obrach dèanamh cinnteach gu bheilear a' cumail làn ghèilleadh ri gealltanasan a' Phlana fad beatha a' phlana. Bidh an neach a tha ainmichte mar neach le uallach airson a' phlana bho latha gu latha na chathraiche air a h-uile coinneamh den bhuidhinn.

Bidh na gnìomhan corporra a leanas air an riochdachadh:

Àrd-luchd-stiùiridh

HR

Seirbheisean Oileanach

HISA

Luchd-obrach rianachd

Clàradh

Luchd-obrach acadaimigeach

Ionmhas

Leabharlann

Margaidheachd & Conaltradh

Oighreachdan

Bidh a' bhuidheann a' coinneachadh gach sia seachdainean.

A' CONALTRADH LE LUCHD-OBACH

Chaidh co-chomhairle a chumail ri luchd-obrach ann a bhith ag ullachadh a' Phlana seo, le raointean-dleastanais soilleir air an sònrachadh don luchd-obrach iomchaidh. Bidh cothrom aig an luchd-obrach air fad cur ris a' Phlana fhad 's a tha iad a' dol air adhart agus thèid am brosnachadh gus ath-sgrùdadh a dhèanamh air mar as urrainn dhaibh luach a chur ri libhrigeadh a' Phlana, ma ghabhas e dèanamh.

BUIDHNEAN AIG ASTAR AGUS TREAS PHÀRTAIDHEAN

Far a bheil a' Cholaiste a' cur obair a-mach, leithid sanasachd no dealbhadh, nì sinn cinnteach gun tèid stiùireadh a thoirt do sholaraidhean seirbheis air mar as urrainn dhaibh cumail ris na geallaidhean sa phlana. Feumaidh stuthan foillseachaidh a bhith air an aontachadh le Sgioba Margaidheachd is Conaltraidh na Colaiste agus nì iad cinnteach gun cùm stuthan sam bith a thèid a chruthachadh às leth UHI TIIG gu h-iomlan ri prionnsabalan a' Phlana.

9. PÀIPEAR-TAIC – CO-CHOMHAIRLEACHADH

Is e riatanas reachdail ann an Achd na Gàidhlig (Alba) 2005 gum feum ùghdarrasan poblach co-chomhairle a chumail ri daoine air a bheil coltas gu bheil ùidh aca ann.

Thathas a' gabhail ris gum bi na modhan-obrach taobh a-staigh aca fhèin aig gach ùghdarras poblach mu bhith a' dèanamh cho-chomhairlean poblach. Tha an Stiùireadh Reachdail aig Bòrd na Gàidhlig air Deasachadh Phlanaichean Gàidhlig a' toirt seachad fiosrachadh air na tha a dhìth gus am bi am Bòrd air a shàsachadh gu bheilear a' coinneachadh ri riatanasan na h-Achd.

Bu chòir geàrr-chunntas de thoraidhean a' cho-chomhairleachaidh a thoirt seachad anns an earrann Ro-ràdh den phlana, agus bu chòir aithisg nas mionaidiche a bhith ann am Pàipear-taice 2.